

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อวิเคราะห์ระดับ GMP ในระบบการผลิตเหมมรวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการผลิตให้ได้มาตรฐาน GMP ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ผลิตในภาคเหนือตอนบน 40 รายและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 40 ราย เมื่อแบ่งตามคำจำกัดความของ ILO (international labor organization) พบว่ากว่าร้อยละ 65 เป็นผู้ผลิตขนาดจิ๋วที่เหลือเป็นผู้ผลิตขนาดย่อม (ร้อยละ 30) และขนาดกลาง (ร้อยละ 5) และไม่มีผู้ผลิตขนาดใหญ่ในพื้นที่ศึกษาผลิตภัณฑ์หลักได้แก่ เหมมแท่งและเหมมหม้อ โดยมีมูลค่าการผลิตระหว่าง 470,000 ถึง 550,000 บาทต่อปี

ผู้ผลิตตัวอย่างทั้งหมดหมักเหมมโดยการใช้เชื้อที่มีอยู่ในธรรมชาติ เมื่อวิเคราะห์กระบวนการผลิตเปรียบเทียบกับเกณฑ์ GMP พบว่า จากจำนวนผู้ผลิต 52 รายที่สามารถสังเกตวิธีการผลิตได้ไม่ปรากฏว่ามีผู้ผลิตรายใดถึงมาตรฐาน GMP ครบทุกข้อ ทั้งนี้ผู้ผลิตขนาดจิ๋วเป็นกลุ่มที่มีข้อบกพร่องตามเกณฑ์ GMP สูงสุดด้วยสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันในทั้งสองภูมิภาค จากการวิเคราะห์ด้วยวิธีถดถอยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคะแนน GMP มี 2 ปัจจัยคือ ปัจจัยตลาด ซึ่งหมายถึงการมีสัดส่วนของตลาดในเมืองนักท่องเที่ยวและต่างจังหวัดเกินกว่าร้อยละ 50 (MKT 1) และระดับการศึกษาของผู้ผลิต

ที่สูงกว่า ปวส. ขึ้นไป (ED2) และพบว่า กลุ่มผู้ผลิตที่มีศักยภาพที่จะปรับปรุงระบบการผลิตเพื่อให้ได้มาตรฐาน GMP ได้แก่ ผู้ผลิตขนาดกลางและผู้ผลิตขนาดย่อมบางราย แต่เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคในท้องถิ่นจำเป็นต้องให้ความรู้และกระตุ้นผู้ผลิตขนาดจิ๋วเป็นการด่วนด้วย